

**Анотація на вибіркoву навчальну
дисципліну**

«Соціально-трудові відносини»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Галузь знань – *23 Соціальна робота*

Спеціальність – *231 Соціальна робота*

Освітньо-професійна програма – *Соціальна робота*

Кількість кредитів – *4*

Рік підготовки – *2, семестр – 3*

Компонент освітньої програми: *вибірковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Варга Наталія Іллівна, доктор соціологічних наук, доцент, професор кафедри соціології і соціальної роботи, e-mail: nataliya.varha@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Принципи ринкової економіки активно проявляються у процесах використання робочої сили, зумовлюють формування системи нових соціально-трудо­вих відносин, організації та оплати праці, формування доходів працівників, зростання рівня та якості життя населення України. Знання основ соціально-трудо­вої сфери допомагає визначати, розраховувати, аналізувати показники розвитку ринку праці в Україні, сучасні тенденції розвитку трудового потенціалу, проблеми продуктивної зайнятості та ринку праці; досліджувати механізм функціонування системи соціально-трудо­вих відносин та вплив глобалізаційних процесів на розвиток економіки країни. В умовах структурних змін об'єктивно необхідне підвищення ефективності трудової діяльності та мінімізація безробіття.

2. Метою дисципліни є формування системи теоретичних і прикладних знань про функціонування, розвиток та регулювання соціально-трудо­вих відносин у суспільстві.

3. Завдання курсу: висвітлення теоретико-методологічних та соціально-економічних аспектів сучасних проблем економіки праці і соціально-трудо­вих відносин, формування у студентів практичних навичок і вмінь управління працею та регулювання відносин у соціально-трудо­вій сфері.

4. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

1. Соціально трудові відносини в Україні: нормативно-правове регулювання.
2. Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства
3. Соціально-трудо­ві відносини як система
4. Соціальне партнерство
5. Ринок праці та його регулювання
6. Політика доходів та оплати праці

7. Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання ринку праці

8. Ринок праці в Україні.

5. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

– умови виникнення та ефективного функціонування сучасного ринку праці;

– елементи та види кон'юнктури ринку праці;

– механізми саморегулювання ринку праці, функціонування сучасного ринку праці, регулювання рівня та структури безробіття;

– підходи до аналізу соціально-трудових відносин;

– поняття, види та форми зайнятості і безробіття робочої сили на ринку праці;

– нормативні положення, що забезпечують гарантії і нормування праці;

– економічні й соціальні наслідки безробіття;

– напрями державної політики в соціальному захисті безробітних та найманих працівників;

– види компенсацій працівнику при втраті роботи, в т. ч. тим, хто втратив роботу в зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці;

– регіонально-галузеві аспекти попиту та пропозиції робочої сили в Україні;

вміти:

– сегментувати ринок праці за різними ознаками;

– формулювати та проектувати основні заходи щодо сприяння самозайнятості населення;

– організовувати оплачувані громадські роботи для безробітних;

– розробляти заходи щодо запобігання зростанню безробіття;

– формулювати напрями державної політики в соціальному захисті безробітних;

– проектувати заходи держави щодо підвищення конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці;

– здійснювати регіонально-галузевий аналіз попиту та пропозиції на робочу силу;

– визначати рівні продуктивності та оплати праці, використання робочого часу, обсягу прихованого безробіття;

– використовувати сучасні методи дослідження регіонального та національного ринків праці;

– прогнозувати обсяги та структуру попиту на робочу силу;

– систематизувати основні функції держави в системі регулювання соціально-трудових відносин.

ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Професія. Кар'єра. Успіх: впровадження методики профорієнтації для дітей старшого шкільного віку : метод. посіб. / авт.-упоряд.: Т. Л. Лях, Ю. М.

- Малієнко, Н. Є. Тимошенко та ін. ; за заг. ред. Т. П. Цюман. 2–ге вид., перерод. та доп. К. : Основа-Принт, 2013. 184 с.
2. Соціальна робота у сфері зайнятості населення : навч. посіб. для студ. спец. соціальна робота / за ред. В. В. Харабет, А. І. Андрющенко, В. М. Ніколаєвського. Маріуполь : Новий світ, 2012. 568 с.
  3. Бузько І.Р., Кушнарєнко О.П., Калінін В.В. Міжнародний досвід управління людськими ресурсами корпоративних структур: антикризовий контекст. *Ринок праці і зайнятість населення*. 2020. № 2 С. 5-14
  4. Сульженко Л.С. Організація роботи дистанційних працівників в умовах коронавірусної пандемії. *Ринок праці і зайнятість населення*. 2020. №2 С. 50-55
  5. Гетьманенко Ю.О., Кушнарєнко О.П. Вплив глобалізації на розвиток ринків праці країн: міграційний дискурс *Ринок праці і зайнятість населення*. 2020. №1 С. 20-25
  6. Праця України у 2019 році: стат. збірник. К.: Державна служба статистики. 2020. 281 с.
  7. Морщенок Т.С. Демографічні передумови формування трудового потенціалу. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM
  8. Онікієнко В.В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2013. 456 с.
  9. Український ринок праці: імперативи та можливості змін : колективна монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. І.Л. Петрової, к.е.н. В.В. Близнюк ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2018. 356 с. Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/mg/306.pdf>
  10. Technology, Jobs and the Future of Work. URL: <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/featured%20insights/employment%20and%20growth/technology%20jobs%20and%20the%20future%20of%20work/technology-jobs-and-the-future-of-work.ashx>

Додаткова література

1. Державна служба зайнятості України. Офіційний веб-сайт (<http://www.dcz.gov.ua>)
2. Кулицький С. Проблеми розвитку ринку праці в Україні. Україна: події, факти, коментарі. 2017. № 21. С. 56–69. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2017/ukr21.pdf>. – Назва з екрану.
3. Закон України «Про зайнятість населення» Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>